

MEMURLAR

---Memur sayısı ve dereceleri:

1-4 Derecede olanlar 124 bin

5-15 derecede olanlar 1.322 bin

Toplam. 1.446 bin memur var. Bunların yüzde 75'ini genç memurlar oluşturuyor. Aileleriyle birlikte 7-8 milyon.

---Katsayı uygulaması 1971 yılında, 7 olarak belirlenerek yürürlüğe girdi. Şu anda katsayı (1985 Şubat) 46.

Katsayı sisteminin amacı: Devlet memurları yasasının benimsediği katsayı sistemi, aylıklar ile ekonomik gelişmeler arasında ilişki kurulmasını amaçlamıştı. (Arayış 14 Mart 1981-Sayı 4).

---En az ortaokul mezunları devlet memuru olabiliyor.

---1 Mart 1970'de uygulamaya konulan MEYAK kesintileri 28 Şubat 1982'de kaldırıldı (Milliyet 19 Mart 1984)

---Memurlara mecburi hizmet getirildi. Türkiye 5 hizmet bölgesine ayrıldı. 3 ile 7 yıl arasında zorunlu hizmet yapacaklar. Yeni yönetmelik Evren tarafından da onaylandı (Gün. 27 Haziran 1983)

---Memurlar 5 yılda bir mal beyanında bulunacak. İlk mal bildirimleri 1985 yılında verilecek (Mill. 28 Temmuz 1983)

---Emekli Sandığı Genel Müdürü Ateş Amikoğlu.

---1982 verilerine göre, Emekli Sandığından toplam 612.787 kişi emekli aylığı alıyor.

---Memurlara verilen yardımlar: Aile, çocuk yardımı, yakacak yardımı, yan ödeme, fazla mesai.

---Memurlardan kesilen vergiler: Gelir vergisi, Mali Denge vergisi, Damga vergisi, ve Emekli Sandığına kesinti yapılıyor.

---1984 yılında 670 bin memur Emekli Sandığından 41 milyar lira borç aldı.

ÖĞRETMENLER

---24 Kasım Öğretmenler günü

---İlk ve Orta öğretimde 400 bin öğretmen görev yapıyor. En düşüğü 21 bin, en yükseği ise 54 bin lira maaş alıyor.

---Öğretmenlerin dörtte üçüne yakın kısmı ek iş yapıyor.

---Öğretmenlerin % 65'i kirada oturuyor. yüzde 12'si lojmanda kalıyor.

Yüzde 22'si konut sahibi. Yüzde 8'i evli. (mlk. 28 Kasım 984

---Bazı bölgelerimizde bir öğretmene 100 öğrenci düşüyor. (Ter.2.6.82)

---31 Aralık 1980 tarihli Milliyet gazetesine göre, Öğretmenlerin ekonomik ve sosyal yaşamlarını güvence altına almak için Öğretmenler yardımlaşma kurulu (TÖYAK) kuruldu.

---İlkokul müdürlüklerine atamalar valiler tarafından yapılıyor. (Cum, 30 Ocak 985)

---160 bine yakın öğretmen TÖB-DER'de örgütlenmişti.

---Faşist saldırılarda öldürülen öğretmenler.

Talip Öztürk: 16 Kasım 1979

Mehmet Çakmak: 19 Aralık 1979

Alptekin Kordag 29 Şubat 1980

Mustafa Kurt 27 Eylül 1978.

Dosya No: 2.1.7 Türkiye Radyo Televizyon Kurumu)

Yurt içi yayınları:

a)Orta ve uzun dalga:

--Toplam 10 adet yüksek güçlü verici istasyon vardır.

-- TRT-I (ülke nüfusunun %96,8'ini kapsamakta) ve TRT-II(ülke nüfusunun %67,6 sını kapsamakta) adıyla iki istasyon yayın yapmakta.

b) FM :

---24 adet yüksek verici istasyon hizmette.

---TRT-III adı altında yayın yapmaktadır.

c)Televizyon:

---34 adet yüksek güçlü TV ana verici istasyonu

121 adet TV aktarıcı istasyonu hizmette bulunmaktadır.

d)Yayın saatleri:

---Radyoların yıllık 230,019 saat yayını var. (1982 yıl itibariyle)

Yurt dışı yayınları:

--Ankara'da bulunan iki vericiyle kısa dalga üzerinden yapılmaktadır.

--Türkiyenin ses adıyla Avrupa,Kuzey doğu Amerika,Ortadoğu, Kuzey Afrika,Balkanlar,Güney ~~Kıt~~ Batı Asya,Kuzey batı Asya ve güney doğu Asya'ya yayın yapmaktadır.

---Türkçe dahil 16 ayrı dilden yayın yapılmaktadır.(İng.,Fran, Alm.,Arapça,Elahce,Bulgarca,Romence,Sırp-Hırvat,Urdue,Farsça, Arnavutça,Macarca,Rusça,Çince ve Azerice)

Yöneticileri

Genel Müdür: Tunca Tokay

Bu dosyanın içinde son yapılan değişiklikleri bulabilirsiniz. Ayrıca TRT'nin yasakladığı kelimelerin tam listesi de dosyanın içinde bulunmaktadır.

ilgili madde
1982 Anayasasında Radyo ve Televizyon idaresi ~~var~~
133 bakın.

ESNAF VE ZANAATKARLAR:

Esnaf ve Zanaatkar derneklerinin kuruluş amacı: Esnaf ve küçük sanatkarlar ile bunların yanında çalışanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak, meslek disiplin ve ahlakını korumak üzere kurulan kamu kurumu niteliğinde tüzel kişiliğe sahip bir meslek kuruluşudur. Derneğin üst kuruluşu birbikler, federasyonlar ve konfederasyon kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır. (1953 yılında kuruldu. Evren ilk ziyaret eden Dev.Başb oldu.

---Esnaf ve küçük sanatkârlar kanunun 5. maddesine göre esnaf ve sanatkârlar siciline kayıtlı esnaf ve küçük sanatkârlar, çalışma bölgesi içinde ilgili derneğe kayıtlı olmak zorundadırlar.

---Esnaf ve Zanaatkarlar Konfederasyonu genel başkanı Hüsamettin Tiyenşan (Eski AP milletvekili) 1982 Haziranında 23 yıldır sürdürdüğü Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Fed. Gen.Başk. isteğiyle ayrıldı. ---Esnaf ve Sanatkârlar konfederasyonu başkan vekilleri, Memduh Üreyen, Cemal Tercan.

---Esnaf ve Sanatkârlar kefalet kooperatifleri Merkez Birliği başkan Kasım ~~Öz~~ Önadım (Eski AP milletvekili)

---İstanbul Esnaf ve Sanatkârlar Birliği Başkanı Hüsnü Çınar.

---İzmir Esnaf ve Sanatkârlar Dernekleri Birliği Başkanı Cemal Tercan

---Ankara Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri başkanı Fehmi Genç.

---Türkiye Madeni Eşya Sanatkârları Federasyonu genel başkanı Turan Sarıllar.

---Türkiye Bakallar ve Bayiler Federasyonu başkanı İbrahim Gürdamar.

---Kunduracılar Derneği başkanı Mehmet Gürkan.

---Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu genel Başkanı Mesut Can.

---Türkiye Kahveciler ve Kırathaneçiler Federasyonu genel başkanı Ali Paşa ~~Öz~~ Aksu.

---Kasaplar Derneği başkanı Ekrem Ardahanlı.

---Kasaplar Kooperatifi başkanı Necati Kulebi.

- Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kefalet Kooperatifler Birliği 11. Genel kurulunda Kasım Önadım birlik başkanlığına Salih Bozbey ve Saim Çakırıkçı da genel başkan yardımcılıklarına seçildi. 25 kişilik yönetim kurulu da belirlendi (Ter. 6 Haziran 982)
- Fehmi Genç'in açıklamasına göre esnaf ve sanatkarlar aileleriyle birlikte 15 ~~mk~~ milyonu buluyor (Hürr. 2. Aralık 981)
- 1980 yılında Türkiyede 3 milyondan fazla esnaf var. (Güneşli Dünya 7 Ağustos 1980)
- Bugün ülkemizde 468 bin küçük sanayi işletmesi ve var ve buralarda 2 milyon kişi istihdam edilmektedir (Milli Gaz. 30 Ocak 984)
- Türkiyede 800 tane esnaf kefalet kooperatif var (Kocaeli gaz.25.11. 984)
- Bugün 3400 dernek, 52 birlik, federasyon, 1 konfederasyon var. (Güneşli Dünya 7 Ağustos 1980)-
- Bağ-Kur uygulaması 1972 yılında başladı. Bağ-Kur genel müdürü, Fikret Yağmur.
- Türkiye'de halen 1,5 milyon kişi ~~xx~~ sigortalı olarak Bağ-Kur'a prim ödüyor (TRT, 23 Kasım 984)
- 1982 verilerine göre Bağ-Kur'dan 200.116 kişi emekli aylığı alıyor (Hürriyet yillığı)

XXX

- Savaş yolu sayı 23, 12 Ekim 979'da Orta katmanlarla ilgili yazı.
- Yeni Çağ Sayı 12 1982'de Orta katmanlarla ilgili yazı.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

12 Mart 1985 Leyla

ESNAF VE ZANAATKARLAR

Esnaf ve zanaatkarlarla ilgili olarak 3. Plenumdan sonraki gelişmelere baktığımızda esnaf ve zanaatkarın yıkımı sürecinin bu dönemde daha da hızlandığını görüyoruz. Özellikle Özal hükümetinin esnafın aleyhine getirdiği yeni uygulamalar, (Faturalı yaşam, KDV, yeni vergiler bu süreci daha da hızlandırıyor. Esnaf ve zanaatkarlar zorbalık ve ekonomik yıkımla karşı karşıyadır. Bu da bizim 3. Plenumdaki "büyük toptancı tüccara, bankalara ve belediye zabıtasının haraç ve zorbalığına karşı esnaf ve zanaatkarın kooperatifleşmesini, direnmesini desteklemek güncel bir görev olmuştur" saptamamızın yerinde bir saptama olduğunu gösteriyor.

Yerel seçimler öncesi 3 ay vade ile mal verdikleri küçük esnaf-tan, Özal'a oy vermeleri halinde kendilerine, 8, 9, 10 ay vade yapacaklarına söyleyen holdinglerin kolları toptancılar, şimdi aynı esnafın mallarına haciz koyduruyor. "Bir tane tornası olan tornacı tornasını satışa çıkararak dükkanını kapatıyor." (Mektup)

Öte yandan esnaf ve zanaatkarlar ANAP'lı belediye başkanlarının uygulamalarıyla zabıta zulmü altında inletiliyor. "Her şeyi tam olan bir bakkal dükkanında yerler pis diye esnafa ceza kesiliyor" (Milli Gazete, 18 Ocak 1985) Esnaf, zabitanın olur olmaz sebepten ceza kestiğini, "Belediye başkanları arasındaki bu gövde gösterisinin bir an önce sona ermesini istiyoruz, onlar birbirlerine poz atarken, arada ezilip giden biz esnaflar oluyoruz" diyorlar (Milli Gazete 27 Kasım 1984)

Esnaf ve zanaatkarlar da faşist diktatörlüğün baskısıyla karşı karşıyadır. Örneğin, Beykoz Paşabahçe'de bir bakkal dükkanına Yılmaz Güney'in 4 tane fotoğrafını astığı için gözaltına alınıyor. (Tan 22 Kasım 1984)

Bu dönemde Halk Bankasının esnaf ve zanaatkara verdiği kredinin daha da azaldığını, iflasların esnafın uykusunu kaçıracak derecede alabildiğine arttığını, küçük esnafın yıkımının bir göstergesi olan senet protestolarının rekor düzeye ulaştığını, esnafın sicil kaydına yaptıramayacak, Bağ-Kur'a olan prim borcunu dahi ödeyemeyecek ~~çok~~ duruma geldiğini ~~görüyoruz~~ görüyoruz.

aynı zamanda
1 Ocak 1985'ten itibaren yürürlüğe sokulan KDV uygulaması/halkla esnafın, esnafla memurun arasına kama sokmayı, bu kesimleri birbirine düşürmeyi amaçlayan bir uygulamadır.

Yine bu dönemde birkaç holding vergi iadesi adı altında verilen paralarla daha da palazlandırılırken, esnafa y ni vergiler getirilmiş, daha önce varolan vergilerin miktarı daha da artırılmıştır.

1984 yılı başında, bu yıl için esnafa verilecek olan kredi miktarı 60 milyar lira olarak saptanmışken, Halk Bankası'nın esnafa verdiği kredi miktarı 50 milyar 500 milyon olmuştur (Tercüman 21 Şubat 985) 1983'te verilen kredi miktarı ise 71 milyar liraydı. Yine aynı gazete, 1985 yılı için esnafa verilecek kredi miktarının % 80 artırılarak 90 milyara çıkarılacağını kararlaştırıldığını yazıyor. Oysa SODEP İstanbul İl Başkanı Koral Göymen "gelecek yıl devlet 3,5 trilyon lira borç ödeyecektir. Bu nedenle esnaf ve sanatkara verdiği kredi bu yılki kadar bile olmayacaktır" diyerek, esnaf ve zanaatkara verilecek kredinin artmayacağını, daha da azalacağını dile getiriyordu. (Milli Gazete, 6 Aralık 984)

Sermaye yetersizliği, sık sık artan fiyat artışlarıyla esnaf, boşalan raflarını dolduramıyor. Bakkallar ve Manavlar Derneği Başkanı Fuat Tizgili, "uygulanan ekonomik politikanın yanlış olduğunu bu nedenle küçük esnafın yüzde 70'inin iflasın eşiğine geldiğini" belirtiyor (Hürriyet, 11 Ekim 984)

1984 yılında yalnızca İstanbul'da 1000 bakkal kepenk indirdi. (Hürriyet 3 Ocak 985)

Küçük esnafın yıkımının bir göstergesi olan senet protestola-

da, bu dönemde rekor düzeye ulaştı. 1983 yılında protesto edilen sene tutarı 149 milyar lira iken, 1984 yılında 370 milyar lirayı aşıyor. Senet sayısı ise 1 milyon 902 bin. (Hürriyet 22 Şubat 1985)

Türkiye'de ne kadar esnaf olduğu ve bunların hangi iş kollarında faaliyet gösterdikleri konusunda ne DPT'nin ne de esnaf derneklerinin elinde kesin bir rakam yok. Bunun için 1 Ocak 1985'e kadar esnafın sicil kaydı yaptırmaması istenmişti. Ancak esnaf parasızlıktan sicil kaydını yaptıramayacak durumda. Yalnızca İstanbul'da 300 bin esnafın ancak 100 bini sicil kaydı yaptırdı. Sicil kaydını yaptırmayanlar 2 bin ile 20 bin lira arası para cezasına çarptırılacak. (Cumhuriyet 20 Aralık 1984)

Öte yandan esnaf, Bağ-Kur'a olan prim borçlarını dahi ödeyemeyecek duruma gelmiştir. Bağ-Kur'a kayıtlı yaklaşık 1 milyon sigortalının, Bağ-Kur'a ödemesi gereken prim borçları 82 milyar lirayı aştı. (Tercüman 26 Şubat 1985)

Esnaf Bağ-Kur'a olan prim borcunu ödeyemezken, esnafa getirilen yeni vergiler esnafın belini büküyor. Tiyenganı yakınında yürürlüğe girecek olan Hasılat vergisinin esnaf ve zanaatkarı daha güç duruma sokacağını söyledi. "Bu vergilerle hangi güçle tahammül edeceğimizi bilemiyoruz". (Tercüman 16 Ekim 1984)

1 Ocak 1985'te yürürlüğe giren KDV de esnafı zor durumda bırakan bir uygulama oldu. Ancak başta Mahmutpaşa esnafı olmak üzere birçok esnaf bu vergiyi kesmemekte direniyor. Esnaf halkın kabul etmeyeceği bir uygulamayı kendilerinin de kabul etmeyeceklerini belirtiyorlar.

Özal hükümetinin uyguladığı IMF reçeteli ekonomik politika esnaf ve zanaatkarı da ağır geçim sıkıntısına düşürüyor. Ağır geçim sıkıntısı sonucu bunalım geçiren bir mobilyacı iki çocuğuyla birlikte trenin altına atlayarak intihar etti. (Milliyet 7 Ocak 1985)

Esnaf ve zanaatkar böylesine bir yakımla, zorbalıkla karşı karşıyayken, esnaf dernekleri temsilcileri Özalla 2. bir zirve görüş-

mesine gittiler. Daha önce Ağustos ayında yapılan zirveden hiçbir sonuç çıkmadığı gibi, bundan da hiçbir sonuç ^{Nitekim} alınmayacak esnaf ve zanaatkarın sorunları ^{Nitekim} çözülmeyecektir. /Birinci zirveden sonra esnafın sorunlarına hiçbir çözüm ^{Nitekim} getirilmediğini esnaf temsilcileri de belirtiyorlar. Esnaf temsilcileri vaadlerin sözde kaldığını isteklerinin hiçbirinin gerçekleşmediğini açıklıyorlar. (Hürriyet 16 Ocak 985)

Zirve görüşmesine girmeden önce hükümetin politikasını ağır şekilde eleştiren Tiyenşan ise, zirveden sonra görüşmeden memnun ayrıldıklarını söyledi. "Bu yılın 1984'den daha fazla hizmet alacağımız bir yıl olacağına inanıyoruz" dedi. (Nokta. sayı 3, 1985)

Eski AP milletvekili Kasım Önadım da "esnafın meselelerinin büyük ölçüde halledildiğini, KDV'nin esnafa 3 aylık bir kredi başı-sıklığı sağladığını" söylüyor. (Tercüman 3 Şubat 985)

Esnaf temsilcileri bir yandan Özal hükümetini eleştirir görünür-lerken, öte yandan da Özal hükümetine övgüler düzüyorlar. Kasım ayında İstanbul Esnaf ve Sanaatkarlar Dernekleri Birliğini ziyaret eden Özal'a, dernek başkanı Suat Yalkın, "memlekete olan hizmetlerin-den dolayı 22 ayar altından yapılmış bir teşekkür plaketi verdi. (Cumhuriyet 30 Aralık 984)

Bu dönemde başta pazarcı esnafı olmak üzere esnaf ve zanaatkar-ların Özal hükümetinin politikasına karşı çıkışlarını görüyoruz. Konak meydanında işyeri yıkılan 65 pazarcı esnafı, İzmir belediyesi aleyhine açtıkları tazminat davasını kazandılar (Milliyet 13 Ara-lık 984). Fındıkzadede Cuma günleri kurulmakta olan pazar İstanbul Belediyesi tarafından kaldırılmak istendi. Pazarcı esnafı bu durumu protesto etmek için Cuma günü pazara gelmediler. (Mektup) Maltepe'nin Esentepe mahallesinde halk ve esnaf semt pazarını kaldırma kararı alan Kartal Belediye başkanını ~~gali~~ gerilettiler. Pazar kaldırılmadı. Zabita pazarı denetlemeye çıkamıyor (Mektup)

ÖĞRETMENLER-MEMURLAR

3. Plenumdan sonraki gelişmeler, memur ve öğretmenlerin de Evren-Özal rejiminin baskı ve zorbalığı ile karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Halkın öteki kesimleri gibi onların da her geçen gün daha da yoksullaştığını görüyoruz.

Özellikle öğretmenler üzerindeki baskılar bu dönemde daha da arttı. Onlar çok yönlü baskılarla karşı karşıyalar.

1978'de Kahramanmaraşta yapılan katliamı protesto eden öğretmenler, bugün faşist diktatörlüğün mahkemelerinde yargılanıyorlar. Katliamı gerçekleştiren MHP'liler kza eli-kolu serbest dolaşırken, yargılanan 235 öğretmenden 228'inin 2 aydan 6 aya kadar hapis cezalarına çarptırılmaları isteniyor. (BBC, 28 Kasım 984)

Ankara'nın Kalecik ilçesinde ise öğretmenlerin evleri aniden aranıyor. Hiçbir gerekçe gösterilmeden gözaltına alınan öğretmenler 8 gün emniyet müdürlüğünde, 7 gün de hapiste tutuluyor. (Mektup)

İstanbul'da da TÖB-DEK tarafından yapılan çağrıya uyarak Kahramanmaraş olaylarını protesto amacıyla boykot yaptıkları ileri sürülen 32 öğretmenden 21'i de 2 ay hapis cezasına çarptırıldı. 2'şer ay süreyle de öğretmenlikten men cezası verildi. (Cumhuriyet).

Özal hükümetinin ithal politikası sonucu bakkallar, süper marketler ithal malları ile dolup taşarken, 12 Aralıkta başlayan yerli mali haftasında, bazı öğretmenler bu haftayı sınıflarında işlemek istemediler. Şimdi bu öğretmenler 'siyaset yapmakla' suçlanıyor ve bu öğretmenler saptanmaya çalışılıyor. (Cumhuriyet 19 Aralık 984)

Öte yandan öğretmenlik yapmak için başvuran öğretmenlerin de soruşturmalara karşı karşıya olduğunu görüyoruz. "30 bin öğretmen için soruşturma yapılıyor. (Cumhuriyet 23 Aralık 984) 2500 öğretmenin ise güvenlik soruşturması nedeniyle atamaları yapılamıyor. (cumhuriyet, 4 Aralık 984)

tutuklamaların
Tüm bu baskıların/yanısıra sırf ilerici oldukları için öğretmen-
lerin bulundukları bölgelerden başka bölgelere sürüldüklerini,
ailelerin parçalandığını da görüyoruz. "Öğretmen karı-kocayı
ilerici-demokrat oldukları için ayrı ayrı illere sürdüler.(Mektup)

Yine bu dönemde Özal hükümetinin boş bulunan öğretmen kadro-
larına kendi elemanlarına yerleştiriyor. Emekli ilkökul öğret-
meni İbrahim Çiğdem keyfi atamalardan yakınıyor: "Açık bulunan
4 ilkökul müdürlüğü için başvuram 18-20 yıl kıdemleri bulunan
öğretmenlerin yerine, onlardan daha az deneyimli kişiler, siyasi
hesaplarla bu kadrolara atandı. (Cumhuriyet 30 Ocak 1985)

Öğretmenlerin ekonomik durumlarına gelince, .bir örnek bile
öğretmenlerin ekonomik güçlüklerle nasıl karşı karşıya olduğunu
açıkça gösterecektir: "17 yıllık bir öğretmen, lisede okuyan
çocuğuna pardesü alamadığından bunalıma girerek intihar etti."
Cumhuriyet 24 Kasım 1984)

MEMURLAR:

3. Plenumdan sonra memurların ilişkin gelişmelere bakacak
olursak, onların da Eyren-Özal rejiminin gadrine uğradığını
görüyoruz. Bir yandan işlerinden uzak atılan memurların yerine
MHP yanlısı kişiler yerleştirilirken, öte yandan 12 Eylül'den
sonra "sakıncalı oldukları" gerekçesiyle görevden alınan devlet
memurlarının, yeniden kamu görevi yapmaları yasaklanıyor.
"ANAP milletvekilleri tarafından hazırlanan bir yasaya göre,
sıkıyönetim komutanlarının görevden aldığı devlet memurlarının,
yeniden memuriyete dönmemesi ve ömür boyu devlet memurluğu
yapmaması isteniyor".(BBC, 8 Mart 1985)

Bu dönemde memurlar üzerinde antidemokratik uygulamalar da
devam etti. Ankarada bir dinleyicimiz gönderdiği mektubunda "tüm
devlet memurlarının kişisel dosyalarının daha titiz tutulması,
onların işe alınma, terfi, nakil vb. konularda son derece kısıt-

maaşlarının 6,5 kat yükseldiği açıklandı. Maaşlardaki düşüş 3'te 2 oranında, ve memurlar en büyük kayba uğrayanlardır". (Milliyet, 28 Ocak 1985).

X X X

3. Plenumdan sonra bu kesimlere ilişkin gerek yazılı, gerekse sözlü propagandamızda yeterince yer vermediğimiz kanısındayım. Bir dönem bu katmanlarla ilgili olarak her hafta bir radyoda 20 dakikalık programlar hazırlanırken, bugün ya hiç yazı yazılmamakta, ya da iki-üç ayda bir, o da yalnızca Bizim Radyo'da yazılmaktadır. Ben öncelikle radyo yayınlarında bu katmanlara da ağırlık verilmelidir diyorum. Son zamanlarda bu kesimlerden gelen mektupların sayısı artmıştır. Örneğin Konya Karaman'dan bir esnaf radyoyu dinlemeye başladığının ikinci günü mektup yazıp göndermiştir. Ve bence onlar için TKP'nin ne dediği çok önemlidir. Özal hükümetinin uyguladığı politika sonucu gerek esnaf ve zanaatkarlar olsun, gerekse memur ve öğretmenler olsun yıkımla karşı karşıyadırlar. Onlar ister istemez belli bir arayışın içine giriyorlar. Onlara yol göstermemiz, savaşımlarını işçi sınıfının savaşı ile bağlamamız gerekiyor.

1.10.84
Leyla

ESNAF VE ZANAATKARLAR

GEÇtiğimiz 3 aylık dönemde, faşist cuntanın ve onun hükümetinin halkın ekmeğine ve onun geleceğine yönelik saldırıları daha da arttı. Esnaf ve zanaatkarların yıkımı süreci bu dönemde de devam etti. Ekonomik bunalımın bir göstergesi olan senet protestoları görülmedik boyutlara ulaştı. İflaslar giderek artıyor. Büyük ve tekeli burjuvazi devletin ekonomik olanaklarından giderek daha fazla yararlanırken, esnaf ve zanaatkarları verilen kredilerin payı azalıyor.

Bu dönemde Üzal işçileri olduğu gibi, esnaf ve zanaatkarlara da zirve toplantıları yaparak oyalama taktiğine başvurdu. Etnaf ve zanaatkar temsilcileri de tıpkı Türk-İş yönetimi gibi tabanlarının tepkisini yumuşatmada, onları oyalamada Üzal'la işbirliğine gittiler.

Etnaf ve zanaatkarların ardan sorunlarının, artan iflasların tek nedeni hükümetin ekonomi politikası iken, İMF'nin buyruklarına körü körüne bağıllıkken yapılan zirve toplantıları ile esnaf ve zanaatkarların hiçbir sorununa çözüm getirilemeyeceği açıktır. Nitekim bu konuda muhalefet partilerinden de tepkiler geldi. Muzaffer Saraç, "Üzal'la yapılan zirvelerden hiçbir sonuç alınamayacağını, esnafın sorunlarına çözüm bulunamayacağını" dile getirdi.

Üzal'ın ekonomik politikasıyla İMF'nin tamamen kışkacına giren ekonomi, esnaf ve zanaatkarların yıkımını da beraberinde getiriyor. Bugün küçük esnaf "siftah etmeden" dükkanımızı kapatıyoruz" diye feryat ediyor. Ankara Bakkallar ve Derneği Başkanı Bendevi Palandöken, sermaye, kredi yetersizliği, ağır fiyat artışları yüzünden, Türkiye genelinde sayıları 600 bini bulan bakkaldan 100 bininin iflas ettiğini açıklıyor. 6 bakkaldan biri iflas ediyor (Cumhuriyet, 7 Ağustos 1984). Yine Türkiye Terziler Federasyonu Genel Başkanı Baki Topçu da, terzilerin

yüzde 20'sinin işsiz olduğunu açıklıyor. Yalnızca Ankara'da terzilerin yarısı dükkanlarını kapatmak zorunda kalarak, askeri dikimevlerinde ücretli çalışmayı tercih ediyorlar. Bu da esnaf ve zanaatkarın işsizliğe terkedildiğini, birçoğunun da işçi sınıfının saflarına katıldığını gösteriyor.

Özal hükümetinin uyguladığı sıkı para politikası küçük esnafın nakit para sıkıntısını daha da artırıyor, esnafın belibükülüyor. Bu dönemde protestolu senet sayısı rekor düzeye ulaştı. Bu yılın ilk altı ayında protesto edilen senet sayısı 980 bini aşıyor. 1983'te tüm protestolu senet tutarı 149 milyar lira iken, bu yılın ilk altı ayında bu miktar ~~xxx~~ 173 milyar liraya ulaştı. Bu miktar son beş yılın en büyük rakamıdır. (Tercüman, 9 Ağustos 1984).

Uygulanan sıkı para politikasıyla, milyarlarca liralık senet protesto olurken, Esnaf ve Zanaatkarlar Konfederasyonu Başkanı Hüsamettin Diyancı, "enflasyonun aşağı çekilmesi için hükümetin uyguladığı sıkı para politikasını olumlu bulduklarını" belirterek (Milli Gazete, 13 Ağustos 1984) temsil ettiği esnaf ve zanaatkarın karşısında, Özal hükümetinin yanında yer alıyor.

Öte yandan, devletin bütün ekonomik olanaklarından büyük ve tekelleşen burjuvazi yararlanırken, esnaf ve zanaatkara verilen kredi miktarı daha da düşürülüyor. 1984 yılı için esnaf ve zanaatkara verilecek toplam kredi miktarı 60 milyar lira olarak saptandı. Oysa 1983'te esnaf ve zanaatkara verilen toplam kredi miktarı 71 milyar liraydı. Ve bugün Türkiye'de dağıtılan toplam krediden yüzde 97'si tekellere, yüzde 3'ü ise sayıları yüzbinleri bulan esnafa verilmektedir. 1983 sene sonu itibarıyla dağıtılan toplam 2 trilyon 400 milyarlık krediden esnaf ancak 71 milyar lira alabilmıştır (Hürriyet, 10 Ağustos 1984). İstanbul'da 500 bin esnaftan ancak 26 bini kredi alabilmektedir (Tercüman, 15 Ağustos 1984).

Bir yılda, yalnızca Vehbi Koç'un kullandığı kredi miktarı 180 milyar, Sabancı'nın kullandığı kredi miktarı 225 milyar lirayken, Üzal "Ortadirek bizden şikayetçi değil, iş adama şikayetçi" diyebilmektedir. Ancak Üzal'ın bu sözü tepkiyle karşılandı. İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Birliği Başkan vekili Temel Çoruh, "esnafın da hayatını sürdürebilmesi için krediye ihtiyacı olduğunu, bugüne kadar hep sabrettiklerini belirterek, esnafa da kredi verilsin, esnafı çökertecek, sabrını taşıracak bir hale gelmesi beklenmemeli" dedi (Hürriyet 10 Ağustos 1984).

Öte yandan, genel seçimler öncesinde Üzal, esnafa yeni yeni sanayi siteleri açacaklarına söylemişken, bugün, esnafa yeni sanayi sitelerinin açılması bir yana, yapımına bağlanmış olanlar bile olduğu gibi durmaktadır. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Genel Sekreteri Cemal Tercan, esnafın gözülmesini istediği sorunların başında bunu sıralıyor (Tercüman, 10 Ağustos 1984).

Bugün esnaf parasızlıktan sicil kaydını yaptıramaz hale gelmiştir. 1 Ocak 1985'e kadar kaydını yaptırmayan esnaf, ihaleye giremeyecek, kredi çekemeyecek, belediyeden ruhsat ve bankalardan teminat alamayacaklar. Bu da esnaf için bir yıkım olacaktır. 500 bin esnafın sicil kaydı yaptırmaması gerekirken, ancak 164 bin esnaf kayıt yaptırmıştır (Milliyet, 1 Ağustos 1984).

5. 5 yıllık planda ise küçük sanayicilerin, küçük esnafın belli bir program çerçevesinde büyük holdinglerle bütünleşmesi öngörülmüştür. (Tercüman, 27 Haziran 1984). Bu da küçük esnafın yok olması demektir.

hükümetinin

Öte yandan muhalefet partileri de, Üzal/uyguladığı ekonomik politika sonucu esnaf ve zanaatkarın durumunun her geçen gün daha da kötüleştiği görüşünde birleşiyorlar. DYP Genel Başkanı Yıldırım Avcı: "Türk esnafı suni teneffüslle yaşama mücadelesi vermektedir. Kepenk açmakla, açmak arasında fark kalmamıştır.

Hızla artan fiyat artışlarına esnafımız yetişememektedir. Siyasi iktidar ise, esnafa suçlu muameleleri yapmakta, pahalılık karşısın-
da acizliğini esnafa yüklemeyi tercih eden bir tavır içersine
girmiştir. Ayrıca belediyeler, artırı lan yetkilerini hükümetin
politikasına paralel olarak kullanmakta esnafımız zabıta zulmü
ile titremektedir. (Milli Gazete, 16 Ağustos 1984).

Refah Partisi Başkan Yardımcısı Rıza Uluçak: "İMF ve yabancı
finans kuruluşları piyasadaki paranın azaltılmasını devamlı iste-
mektedir. Hükümet de bunu devamlı kabal etmekte. Esnafların şika-
yetinin nedeni ~~şu~~ budur" (Milli Gazete, 21 Ağustos 1984).

Öte yandan Halkçı Parti Genel Sekreteri Aydın Gürkan da,
"Hükümet 5 yıl ~~şu~~ sürerse Türkiye'de esnaf kalmaz" diyerek
Özal hükümetinin esnaf ve zanaatkarlara ilişkin ~~politikaları~~
politikasına karşı çıkıyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ
TÜRKİYE İNŞAATIRMA YAKIN

MEMURLAR-ÖĞRETMENLER

Geçtiğimiz 3 aylık dönemde memurların ve öğretmenlerin durumuna baktığımızda ise, onların da halkın öteki kesimleri gibi Özal'ın uyguladığı ekonomik politika sonucu durumlarının daha da kötüleştiğini görüyoruz.

1 Temmuz tarihinden geçerli olmak üzere katsayı 41'e, yakacak yardımı 9500 liraya k yükseltildi. Ancak bu artış enflasyonun çok gerilerinde kaldığı için, memurun ekonomik durumunda en ufak bir düzelme görülmedi. Yapılan son zamlar bile memurların gerçek gelirleri 1963'ün de gerisinde kaldı. Memurun gerçek ücreti 10 yılda 25 liradan, 19 liraya düştü. Memurların Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'daki payı 1970'de yüzde 12 iken, 1982'de yüzde 4'e düştü (Yankı, 23-28 Temmuz).

1985 bütçe yılı bütçe kanununda ise, katsayının 50'ye çıkartılarak, memura yüzde 20-25 oranında zam yapılması öngörülmüş (Günaydın, 13 Eylül 1984). Ancak enflasyonun yüzde 50'nin üzerine çıkması nedeniyle bu artış da memurun ekonomik durumunda en ufak bir iyileşme sağlayamayacaktır.

Yine bu yılın ilk altı ayında, enflasyonun yükselişinin yarattığı fiyatlardaki artış karşısında da memurlar artık ayın sonunu getiremez oldu. Haziran ayı sonu itibarıyla, 340 bin memur, emekli sandığından 20 milyar lira borç aldı (Tercüman,...) Aldığı maaşla ev kirasını bile karşılayamayacak duruma gelen binlerce devlet memuru da borcundan dolayı icraya verildi. Yalnızca İstanbul'da 70 bin dolayında memur icralık oldu (Tercüman,...)

Memurların olduğu gibi, aynı zamanda memur emeklilerinin de durumu her geçen gün daha da kötüleşiyor. Aldığı maaşla geçinmeyen emekli bir memur kendini yakıyor, (Milli Gazete, 30 Haziran 1984), bir başka memur ise, resmen dilencilik yapabilmek için Cumhurbaşkanına ve Başbakanına başvuruda bulunuyor.

Bugün ilk öğretimde 225 bin, Orta öğrenimde ise, 400 bin öğretmen görev yapıyor. Ancak demokrasiyi, barışı, halktan, emekten yana eğitimi, kendi özlük haklarını savunan binlerce öğretmeğitim kurumlarına, faşist, gerici öğretmenler yerleştiriliyor. menin işine son verilmişken, Bu öğrenim yılına, orta öğrenimde 9000 öğretmen açığı ile girildi (Hürriyet 12 Eylül 1984). Yalnızca Sivas ilinde ise, öğretmen yokluğuna nedeniyle 130 ilkokul öğrenime açılmadı. Bakanlık ise, öğretmen açığının giderilmesi için hiçbir çalışma yapmıyor.

Giderek ağırlaşan yaşam koşulları altında yüzde 81'i evli olan öğretmenler geçinebilmek için, seyyar satıcılığa kadar her çeşit işi yapmak zorunda kalıyor. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin yaklaşık dörtte üçünün meslekleri dışında ek bir işte çalıştıklarını gösteriyor. Bu da onların eğitimde başarılı olmalarını engelliyor.

Bugün en yüksek öğretmen aylığı 21 binle 54 bin lira arasında değişiyor. Öğretmenlerin gelirleri de enflasyonun artış hızının çok gerilerinde kalıyor.

X X X

Orta katmanların köylülüğünden sonra, özellikle faşizmin yıkılmasında işçi sınıfının en yakın bağlağı olması gözönüne alınacak olursa, bu konuda ayrıntılı bir inceleme-araştırma yapılması gerekir.

İşçi sınıfının kapitalistler tarafından nasıl sömürüldüğünü açık bir şekilde ortaya koyabiliyoruz. Bu konuda başarılı ajitasyon sürdürüyoruz. Ancak esnaf ve zanaatkarların da tekelleci burjuvaziye karşı yanımıza çekebilmemiz için, aynı şekilde bunların tekeller tarafından nasıl sömürüldüğünün, ezildiğinin daha somut bir şekilde ortaya konup, bunun ajitasyonunun yapılması gerekir.

Esnaf ve zanaatkarların küçük de olsa özel mülkiyet sahibi oldukları ve bu mülklerini kaybetmemek için zaman zaman büyük tekellerin yanında yer alabilecekleri gözönünde bulundurularak, programımızın bu katmanlara ilişkin bölümünün 8zenle propaganda edilmesi gerekir.

Esnaf ve zanaatkarların, işçi sınıfı ile dayanışmasının ve eylem birliğinin zorunluluğunu kavratmak için yoğun bir ajitasyon, propaganda yürütmeliyiz.

Esnaf ve zanaatkarlar, memurlar ve öğretmenlerle ilgili olarak şu istemleri ileri sürebiliriz,

- Esnaf Örgütlerinin demokratik bir yapıya kavuşturulması,
- Dağıtılan kredilerin, adaletli bir şekilde dağıtılması, esnaf ve zanaatkara verilen kredilerin miktarının artırılması,
- Yeni sanayi siteleri açılması, yapımına bağlanmış olanların kısa sürede tamamlanması,
- Esnaf ve zanaatkarlar da vergi iadesinden yararlandırılmalı,
- Genel sağlık sigortası çıkarılmalı, sağlık hizmetlerinden yararlanamayan ~~xxx~~ esnaf ve zanaatkara da bu imkanlar sağlanmalı,
- Memurlara, öğretmenlere sendikal ve demokratik haklar sağlanması,
- Açığa alınan öğretmenlerin, memurların görevlerine döndürülmesi,
- Katsayının enflasyon oranının üzerinde artırılması.

1. TÜRKİYE'DE KAMU KESİMİNDE "MEMUR" STATUSÜNDE
ÇALIŞTIRILANLARIN SORUNLARI VE İSTEMLERİ

2. TÜRKİYE'DE KAMU KESİMİNDE VE ÖZEL İŞYERLERİNDE
"MEMUR" VE "İŞÇİ" STATÜSÜNDE ÇALIŞTIRILAN SAĞLIK
EMEKCİLERİNİN SORUNLARI VE İSTEMLERİ

HAZIRLAYAN: RAMİS DOĞAN

TUS-DER (TUM SAĞLIK
PERSONELİ DERNEĞİ)
GENEL YÖNETİM KURULU
ÜYESİ

VIYANA-MART 1986

SORUNLARIYLA BASBASA BİR KİTLE"MEMURLAR"

Sendikal hak ve özgürlükler demokrasinin ayrılmaz bir unsurudur. Sendikal hak ve özgürlüklerin olmadığı ülkelerde demokrasiden bahsedilemez. Türkiye'deki rejimin niteliğini anlamak için "Kamu Kesiminde ve Özel sektörde çalışanların örgütlenmelerine konulan yasaklamalara ve sınırlamalara bakmak gerekir. 12 Eylül'den sonra DİSK'in kapatılması, yöneticilerinin yıllarca hapiste tutulması, sendikalar yasasındaki sendikaları etkisizleştirmeye yönelik değişiklikler ve 1982 Anayasası ile getirilen kısıtlama, baskı ve yasaklar bu alandaki faşist nitelikli uygulamalardır.

Türkiye'deki rejimin niteliğinin demokrasi olmadığını, kaba bir faşizm olduğunu gösteren önemli ve çarpıcı uygulamalardan biri de "Kamu kesiminde" çalışan "MEMUR" ve gerçek nitelikleri "İŞÇİ" olmasına karşın "MEMUR" statüsünde çalıştırılanların her türlü örgütlenmelerine konulan yasaktır. Sayıları 1,5 milyona varan bu insanların sendikalara üye olmaları, sendika kurmaları ve grev, toplu sözleşme gibi sendikal hakları kullanmaları yasak olduğu gibi; 12 Eylül öncesinde sendikal haklarını almak için kurdukları yasal demokratik meslek örgütleri de kapatılmış ve yasal ve demokratik haklarını kullandıkları için üyeleri ve yöneticileri ağır hapis cezasına çarptırılmışlardır.

MEMURLARIN ÖRGÜTLENMESİ NEDEN YASAKTIR?

Bu gün Türkiye'deki diktatörlük rejimi bütçeyi uluslararası emperyalist kuruluşların istemleri doğrultusunda ülkedeki bir avuç işbirlikçi tekelin çıkarlarını koruyacak biçimde düzenlemekte, işçi, memur tüm çalışanların ücretlerini kısıtlamaktadır. İşçi ve memurların ücretlerinin kısıtlanmasına karşı örgütlü bir şekilde karşı durmalarını önlemek için de onların her türlü örgütlenmelerini altına imza attıkları sözleşmeleri çiğneyerek yasaklamaktadır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, İLO Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkı'nın korunmasına ilişkin 87 No'lu sözleşme, İLO Kamu Hizmetlerinde Örgütlenme Hakkı ve Toplu Pazarlık Sözleşmesi (98 No'lu sözleşme), İLO Kamu Hizmetlerinde Örgütlenme Hakkının Korunması ve İstihdam Koşullarının Saptanması ve yönlendirilmesine ilişkin 151 No'lu Sözleşme, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmelerle Kamu kesiminde çalışanların sendika kurma ve sendikal hakları kullanmaları T.C. Hükümetlerince de kabul edilmesine karşın Türkiye Hükümetleri Kamu kesiminde çalışanların Sendikal Haklarını yasaklamışlardır. Aynı zamanda Kamu kesiminde çalışanların siyasi partilere üye olmaları ve siyasi çalışma yapmaları da yasaktır.

1986 Yılı bütçe rakamlarına göre Türkiye'de "MEMUR" sayılan, sendikalara ve Siyasi partilere üye olmaları yasaklananların mesleklere göre

sayıları şöyledir:

EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ SINIFI		426.834
SAĞLIK	" "	103.127
TEKNİK	" "	73.912
AVUKATLIK	" "	1.509
MÜLKİ İDARE AMİRLERİ	" "	1.559
EMNİYET	" "	94.562
DİN	" "	56.259
AKADEMİK PERSONEL		32.252
HAKİM-SAVCI		9.387
GENEL İDARE	" "	268.663
YARDIMCI	" "	215.643
TOPLAM		1283.712

Bu rakamlara 926 sayılı Yasaya tabi askeri personel dahil değildir.

MEMURLARIN 12 EYLÜL ÖNCESİ İSTEMLERİ VE ÖRGÜTLERİ

12 Eylül öncesinde sendikal hakaları yasak olmasına karşın "Memurlar" "DERNEK" adı altındaki çeşitli birliklerde toplanmışlardı. Bu birliklerde toplanan memurlar bir yandan güncel ekonomik, demokratik Haklarını almak için uğraşırken, aynı zamanda uluslararası anlaşmalardan doğan sendikal haklarını almak içinde savaşım yürütüyorlardı. Memurların bu istemleri elde etmek için kurdukları dernekler şunlardı:

1. TÖB-DER: Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği
2. TUS-DER: Tüm Sağlık Personeli Derneği
3. TUM-DER: Tüm Memurlar Birleşme Ve Dayanışma Derneği
4. TÛTED: Tüm Teknik Elemanlar Derneği
5. TRT-DER: Tüm Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Çalışanları Derneği
6. POL-DER: Polis Birleşme ve Dayanışma Derneği
7. İM-DER: İş Müfettişleri Derneği
8. BANK-DER: Banka ve Büro Memurları Derneği
9. GENEL-DER: Tüm Yerel Yönetimler Memurları Derneği
10. TÜRKİYE ZİRAATÇILAR DERNEĞİ: Türkiye Ziraat Memurları Derneği
11. TUM ZER BANK-DER: Ziraat Bankası Memurları Derneği

Bu kuruluşların dışında memurların bazılarının zorunlu olarak üye oldukları kuruluşlar vardı. Bunlar;

1. TMMOB: Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği
2. T.T.B.: Türk Tabipleri Birliği
3. T.E.B.: Türk Eczacılar Birliği idi.

12 EYLÜL'ÜN SALDIRILARI

12 Eylül 1980 de erke el koyan Cunta ilk iş olarak TMMOB, TTB ve TEB hariç diğer örgütleri kapattı. Başta TÖB-DER yöneticileri olmak üzere, bu kuruluşların yöneticilerinin çoğunu tutukladı. Örgütlerin mal varlıklarını gaspetti. Yöneticilerini ve üyelerini işkenceden geçirdi. Onların 12 Eylül öncesinde Anayasa'ya ve yasalara dayalı olarak yaptıkları çalışmalar yasadışı ilan edildi. Ağır hapis cezalarına çarptırıldılar.

TÖB-DER yöneticileri 9 yıla varan ağır hapis cezasıyla cezalandırıldılar. TUS-DER Merkez Yürütme Kurulu üyeleri 6'şar ay hapis cezasına çarptırıldılar. TUS-DER Genel Sekreteri Ali Kanıkara hakkında DİSK dava -

sında idam istemiyle dava açıldı. Ayrıca Ankara Sıkıyönetim Mahkemesince 6 yıl 8 ay hapis cezasıyla cezalandırıldı. TUM-DER Genel Başkanı Nizamettin Barış tutuklandı. İşkencelerden sonra bırakıldı. TÜTED yöneticileri hakkında dava açıldı. TÜTED Genel Başkanı Aykut GÖKER Barış Derneği davasında 8 yıl ağır hapis cezasıyla cezalandırıldı. Halen tutuklu bulunuyor, TRT-DER Genel Başkanı tutuklandı, bırakıldı. GENEL-DER Genel Başkanı Hasan AYHAN 6 yıl 8 ay ceza ile cezalandırıldı. Bu derneklerin birçok yöneticisi de yurt dışına çıkmak zorunda kaldı.

12 Eylül'den sonra TMMOB, TTB kapatılmadı ama, ağır baskı altında çalışamaz hale getirildiler. TMMOB Genel Başkanı Teoman Öztürk ve birçok Oda yöneticisi tutuklandı. Teoman ÖZTÜRK uzun süre ceza evinde tutuldu. DİSK davasında hakkında idam idam istemiyle dava açıldı. Aynı şekilde Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek barışı savunduğu gerekçesiyle tutuklandı. 38 aydır tutuklu bulunuyor.

Bu işkence ve tutuklamalar bu örgütlerin sadece merkez yöneticileri için uygulanmadı. Bu kuruluşların Şube Yöneticileri ve işyeri temsilcileriyle birlikte onbinlerce üyesi tutuklandı, işkenceden geçirildi. Bazıları halen tutuklu bulunmaktadır.

6 Kasım 1983 deki seçimlerden sonra bu uygulamalarda herhangi bir değişiklik olmadı. Rejimin çok yönlü baskıları altında çalışmalarını sürdüren TMMOB, TTB, TEB, T. ZİRAATÇILAR DERNEĞİ dışındaki tüm örgütler kapalı tutulmaktadır. Öte yandan TMMOB'ne bağlı Ziraat Mühendisleri Odası Genel Başkanı Sami DOĞAN ve T. Z. DERNEĞİ Genel Başkanı hakkında "Politika yaptıkları" ^{gerekçesiyle} dava açıldı. Aynı şekilde "İdam Cezalarının Kaldırılmasını" istedikleri için de Türk Tabipleri Birliği yöneticileri hakkında hapis cezası istemiyle dava açıldı. Ayrıca başka bir dava bile de T.T.B.'nin kapatılması isteniyor.

İŞTEN ATMALAR, SÜRGÜNLER

12 Eylül Diktatörlük rejimi memurların sadece örgütlerini kapatmak ve yöneticilerini, üyelerini tutuklamakla kalmadı. Cu nta onbinlerce kamu çalışanını 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasasına göre işten attı. Cunta aldığı bir kararla işten attığı memurların DANIŞTAY'a dava açarak göreve dönmelerini de yasakladı. 6 Kasım seçimlerinden sonra bu konuda da değişiklik olmadı. Çeşitli başvurulara karşın Hükümet 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasasına göre görevine son verilenleri yeniden görevlerine döndürmemektedir. Özal Hükümeti memurlar hakkında "Güvenlik Soruşturması" adı altında başlattığı bir uygulama ile hergün yeni yeni kamu görevlilerinin görevlerine son vermektedir.

Öte yandan onbinlerce Kamu Görevlisi sürgün edildi. Bu günde ediliyor. Sürgünlerle aileler parçalanıyor. Memurlar istifa etmeye zorlanıyor.

Faşist olmayan herkesin kabul edeceği gibi bu uygulamaların de-

mokrası ile hiçbir ilgisi yoktur.Bu uygulamalar anti-demokratik,faşist nitelikli uygulamalardır.Rejim bu uygulamaları,öncelikle Kamu Çalışanlarının demokrasi savaşımına örgütlü ve aktif katılımlarını önlemek için yapıyor.Ayrıca onların,ücret ve sosyal haklarını da geriletmek için faşist uygulamalara başvuruyor.

ÜCRET VE SOSYAL HAKLARDAKİ GERİLEMELER

12 Eylül 1980 devirmesinden sonra"Memurları" örgütsüz bırakan ve yöneticilerini zindanlara dolduran Cunta hemen işe Memurların kazanılmış haklarını geri alarak başladı.İlk önce ,Memurların daha önce parasız yararlandıkları (Daha doğrusu parası memur aylıklarından kesilen ödentilerden karşılanan) ilaçlar için,%25 ilaç parası ödemeleri zorunluluğu konuldu.Cunta en önemli ve kalıcı saldırıyı"Emeklilikle ilgili yasalar da" yaptığı değişiklikle gerçekleştirdi.Emekliye ayrılabilmek için erkekler için 55,kadınlar için 50 yaşına kadar çalışma zorunluluğu nu koydu.Eskiden böyle bir sınırlama yoktu.25 yıl çalışan emekliliği kazanıyordu.Orneğin 18 yaşında çalışmaya başlayan bir hemşire ya da ilkokul öğretmeni 25 yıl sonra 43 yaşında emekli olabiliyordu.Böylece Erkek ilkokul öğretmenin 12 yıl,bayan hemşirenin de 17 yıl daha çalışması şart koşuldu.Bu ne demektir?

Bu,43 yaşında emekli olacak öğretmenin,emekli edilmeyerek zorla çalıştırılması ve devletin ona vereceği 12 yıllık emekli aylığına el koyması demektir.

Bu,aynı öğretmenin 12 yıl daha devlete pirim ödemesi demektir.

Bu,ülkemizdeki erkek ortalama yaşının 55,kadın ortalama yaşının 50 ve altı olduğu düşünüldüğünde,18 yaşında çalışmaya başlayan öğretmenin 37 yıl devlete emeklilik için pirim ödedikten sonra hiç emekli maaşı almadan ölmesi,onun ödediği pirimlerin ise işbirlikçi tekellere aktarılması demektir.

Memur aylıklarına gelince;

Ülkemizde memurların aylıkları 657 sayılı Devlet Memurları Yasası, 926 sayılı Silahlı Kuvvetler Yasası ve 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Yasası tarafından düzenlenmektedir.Bunlardan 657 sayılı yasa 1970 yılından bu yana 25 kez değiştirilmiştir.Memurlara ödenek,tazminat ve sosyal yardımları düzenleyen yasa,tüzük,yönetmelik ve Kararnamelerin sayısını ise çıkarmak olanaksızdır.Yürürlükteki mevzuata göre memurların çıplak aylıklarının hesabı,gösterge tablosunda yer alan miktarların her yıl Bütçe Kanunu ile tesbit edilen katsayı ile çarpılması ile yapılmaktadır.Bu hesaplama göre memurların çıplak aylıklarının brüt tutarı belirlenmektedir.Bu gün 1.000.000 'a yakın memurun çıplak aylığı 41.400 TL olan asgari ücretin altındadır.Sosyal Yardımlar ve tazminatlar dikkate alındığında ise yine 1.000.000'a yakın memur 50.000 TL'nin altında

net aylık almaktadır.Emeklilerin durumu daha da kötüdür.Devlete 30yıl hizmet ettikten sonra emekli olan bir memura,yakacak yardımı dahil ayda net 45.800 Tl ödenmektedir.

Tüm bunlara karşılık bir gecekondunun aylık kirası en az 25.000 Tl dir.4 kişilik bir ailenin zorunlu mutlak giderleri ise 100.000 liraya yaklaşmıştır.

Gelirler ve giderler arasındaki bu uçurum memurlar arasında çürümenin ve yozlaşmanın da temelini oluşturmaktadır.Bir kısım memurlar rüşvet almakta,bazıları fuhuşa zorlanmakta,hemen hemen büyük çoğunluğu ikinci bir işte çalışmakta,bir kısmı ise şans oyunlarına umut bağlamaktadır.

MEMURLARIN İSTEMLERİ NELERDİR ?

1.Memurlar sorunlarının faşist diktatörlük altında daha da ağırlaşmasının bilinciyle;

-Faşizmin yıkılmasını, onun yerine barış ve demokrasi yanlısı bir hükümetin kurulmasını,

-Halka süngü gücüyle dayatılan başta Anayasa olmak üzere tüm anti demokratik yasaların iptalini,Türk ve Kürt halklarının temel hak ve özgürlüklerini güvence altına alan demokratik bir anayasa'nın kabulünü,

-Başta cuntacı generaller olmak üzere faşizmin tüm elebaşlarının yargılanarak hak ettikleri cezaya çarptırılmalarını,

-Devlet aygıtının faşist-ırkçı unsurlardan temizlenmesini,emperyalizmin ajanlarının cezalandırılmasını,1402 sayılı Sıkıyönetim Yasasıyla görevinden uzaklaştırılan demokrat ve yurtsever memurların görevlerine iade edilmelerini,"Güvenlik Soruşturması"na son verilmesini,

-Faşist örgütler dışında tüm siyasi partilere,sendikalara,demokratik kitle ve meslek örgütlerine serbestçe faaliyet hakkı tanınması,gasbedilmiş mallarının geri verilmesini,

-Memurlara siyasi partilere üye olma ve siyasi faaliyette bulunabilme hakkının eksiksiz tanınması

-Sıkıyönetime son verilmesini,işkencenin yasaklanmasını,işkencecilerin cezalandırılmasını,koşulsuz,tüm politik tutukluları ve kürt yurtseverlerini de kapsayan bir genel af çıkarılmasını,tutuklu tüm demokrat memurların derhal salıverilmesini,

-Yurt dışına çıkmak zorunda bırakılan ve yurttaşlıktan çıkarılan politik göçmenlerle birlikte,memur örgütlerinin yöneticilerine de serbestçe ülkeye dönme haklarının verilmesini,

2.Faşist diktatörlüğün uyguladığı dışa bağımlı,tekeller çıkarına olan ekonomik politikanın kendilerini ekonomik bakımdan uçuruma yuvarladığının bilinciyle;

-Emperyalizmin,ve işbirlikçisi bir avuç yerli tekelin çıkarları için uygulanan,işçi ve memurları sefalete,orta katmanları yıkıma ,eko-

nomiyi çöküntüye götüren ekonomik politikaya son verilmesini, memurların işçilerin, emekçi halkın yaşam düzeyini yükseltecek, işsizliğe son verecek bir ekonomik politikanın uygulanmasını,

-Asgari ücretin günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesi ve yükseltilmesini, en düşük memur aylığının da buna göre belirlenmesini,

Memurlar da içinde olmak üzere tüm çalışanlara genel, siyasi ve dayanışma grev hakkı da dahil, eksiksiz grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakların sağlanmasını, lokavtın yasaklanmasını,

-Emeklilerin aylıklarının aylık geçim endeksleri dikkate alınarak düzenlenmesini, 25 yıl çalıştıktan sonra emeklilik hakkının kazanılmasını

-Çalışan kadınlar üzerindeki ağır baskı ve sömürüye son verilmesini, eşit işe eşit ücret verilmesini, analık ve doğum izinlerinin artırılmasını, kreşler açılmasını,

-Fiatları denetim altına alacak tüketiciyi koruyacak ve vurgunculuğu önleyecek tedbirlerin alınmasını,

-Kiraların denetlenmesini, devletin emekçilere sağlıklı, düşük kiralı sağlam konutlar sağlamasını,

3. Halkın rahat ve yaşam düzeyini yükseltecek parasal fonların var olduğunun ve bunların silahlanmaya harcandığının bilinciyle;

-Emperyalizme bağımlı dış politika son verilmesini, komşularımızla saldırmazlık anlaşmaları imzalanmasını, komşularımızla ve tüm öteki ülkelerle karşılıklı yarar ve eşitlik temelinde ilişki kurulmasını, bu prensiplere aykırı tüm anlaşmaların iptal edilmesini,

-Dünya barışını ve yumuşama, silahsızlanma sürecini güçlendiren bağımsız bir dış politika izlenmesini,

-Askeri harcamaların azaltılmasını, bütçenin yarıya yakınının saldırgan ve militarist amaçlarla silah alımına harcanmasının önlenmesini, bu paraların yeni iş alanları açmada, eğitim ve sağlık, konut hizmetlerini yerine getirilmesinde kullanılmasını,

istiyorlar. Onlar bu istemleri için her geçen gün artan ölçüde mücadeleye giriyorlar. Memurlar geçmişte bu istemler için savaşım yürüten işçi sınıfıyla, DISK'le omuz omuza mücadeleye katıldılar. DGM Grevlerinde, 20 mart faşizme ihtar grevinde, 1 mayıslarda hep işçi sınıfıyla omuz omuzaydılar. Onlar aynı zamanda uluslararası barış ve demokrasi güçlerinin Türkiye'deki kollarından biriydiler.

Memurlar bu günde hertürlü baskı ve zorbalığa karşı yine DISK'li ve TÜRK-İŞ'li işçilerle omuz omuzalar. Onlar, kendi üzerlerindeki zorbalığa karşı çıkarken, dünyanın öteki ülkelerinde kanlı diktatörlerin çizmeleri altında yiğitçe savaşım yürüten sınıf kardeşleriyle aynı tür küleri söylüyorlar.

Memurlar, yukarıdaki istemleri için demokrasi güçleriyle, demokrasinin en kararlı savunucusu işçi sınıfıyla birlikte savaşırken yalnız olmadıklarını, uluslar arası dayanışmanın yanı başlarında olduğunu biliyorlar.

SAGLIK HİZMETİ NEDİR?

Dünya Sağlık Teşkilatının yaptığı tanıma göre sağlık;"İnsanın ve içinde yaşadığı toplumun ve çevrenin fiziksel,psikolojik ve biyolojik olarak iyilik halidir."Bu iyilik hali"nin sağlanması için yürütülen hizmetin adıda sağlık hizmetidir.Bu tanımdan hareket ederek sağlık hizmetlerini ikiye ayırabiliriz.1.Koruyucu sağlık hizmetleri 2.Tedavi edici sağlık hizmetleri.

İnsan sağlığına önem verilen ülkelerde "koruyucu sağlık hizmetleri ön plandadır.Burada temel ilke insanın hasta olmasını doğuran faktörleri ortadan kaldırmaktır.En ucuz sağlık da budur.

İnsan sağlığının bir ticaret aracı olarak kullanıldığı kimi ülkelerde ise ilaç tüketimini ve böylece ilaç tekellerinin karını arttırıcı tedavi edici sağlık hizmetleri önemlidir.Kapitalist ekonomide "İnsan" diğer bütün yönlerinden soyutlanarak ,bir mal, olarak alınan satılan "İşgücü" olarak ele alınır.Bu ekonomilerde sağlık hizmeti öncelikle işgücünün üretime daha etkin ve sürekli katılımını sağlamak ve hastalık,kaza gibi nedenlerle üretim süreci dışına düşmüş olan işgücünü yeniden üretim gücü haline getirmeye yönelir.Koruyucu sağlık hizmetleri,analık ve yaşlılıkla ilgili sosyal hizmetler hep ikinci planda kalır.

SAGLIK HİZMETLERİNDE ÇALIŞANLARIN SINIFSAK KONUMLARI NEDİR?

Sağlık hizmetlerinde çalışan insanlar,bilgi ve tecrübeleriyle birlikte bir takım iş aletleri kullanarak bu hizmetin üretimine katılıyorlar.Bu aletlerin basit olduğu ve aletlere sahip olmak için büyük sermayenin gerekmediği dönemlerde ve günümüzde de kısmen geri kalmış bölgelerde sağlık hizmeti esas olarak bireysel faaliyet biçiminde yürütülüyordu.Ancak günümüzde bilimsel teknolojik ilerlemenin etkisiyle sağlık hizmetlerinde kullanılan iş aletleri hem çeşit olarak hem de nitelik olarak çok gelişti.İş aletlerindeki gelişme şu sonuçları doğurdu.

1.Sağlık hizmetlerinde kullanılan aletlerin hastane ,dispanser v.b.denilen yerlerde topluca bulunması,yani büyük çaplı işyerinin olması zorunluluğu,

2.Bu aletlerin ve işyerlerinin ancak büyük sermaye ile kurulabilmesi nedeniyle bu işyerlerinin kar amacıyla kapitalistlerce açılması ya da devlet tarafından açılması zorunluluğu,

3.Kullanılan aletlerin çeşitliliğinden kaynaklanan çeşitli mesleklerin ortaya çıkması ve mesleklerden insanların iş yerlerinde birlikte sağlık hizmetinin üretimine katılmaları zorunluluğu.

Bu gelişmeler sonucu bu gün sağlık hizmeti devlete ya da sermaye sahiplerine ait alet ve makinalarla ve bu makinaların topluca bulunduğu işyerlerinde çeşitli mesleklerden insanların kollektif olarak üret-

tikleri bir hizmet haline geldi.Eskiden muayenehane,sağlık kabini v.b. yerlerde çalışan doktor,hemşire v.b. meslek mensupları Türkiye gibi ülkelerde tedavi edici sağlık hizmetlerine daha fazla önem verilmesi nedeniyle,kapitalistlere ya da devlete ait işyerlerinde bu aletleri kullanarak üretim güçlerinden olan işgücünün yeniden üretimi faaliyetine katıldılar.Özellikle kapitalist ülkelerde koruyucu sağlık hizmetleri ikinci planda kaldığı için bu ülkelerdeki sağlık hizmetinin esas belirleyici özelliği işgücünün yeniden üretimini hedefleyen tedavi edici sağlık hizmetleri oldu.Doktor,hemşire v.b.meslek mensupları da bilgi ve tecrübeleriyle kapitaliste,ya da kapitalist devlete ait aletleri kullanarak bir mal olan "İş Gücü"nü yeniden üretimi faaliyetine katıldıkları ve ücretten başka bir gelirleri olmadığı için birer kalifiye işçi konumuna gelmeye başladılar.

Öte yandan geçimini sadece muayenehane,sağlık kabini v.b.işyerlerinde muayene,pansuman,kürtaaj v.b.işleri yaparak kendi hesabına çalışarak /Sağlayan doktor,hemşire gibi sağlık personeli de bulunmaktadır.Bunlardan çok büyük para kazanarak sermaye sahibi olan ve burjuvaziye yakın bir konumda olan küçük bir azınlık dışında kalanları ise birer emekçi olarak değerlendirmek gerekir.Hastanelerde çalışan ancak bir yandan da muayenahaneleri olanlar da vardır.Bunlarda homojen değildirler.Yarı proleterlikten başlayıp burjuvazinin altına kadar uzanan tabakalarda yer almaktadırlar.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz.Devlet ait veya kapitalistlere ait sağlık işyerlerinde çalışanların başat özellikleri"işçi"dir.Ancak bu özellik Türkiye'de sadece özel bir sağlık işyerinde çalışanlar için kabul edilmektedir.Devlete ait sağlık işyerlerinde çalışanlar ise memur statüsüne sokulmaktadır. Memurların sendikalara üye olmaları da yasaklandığı için devlete ait işyerlerinde çalışanlar sendikal haklarını kullanamamaktadırlar.Yani,bir doktor,özel bir hastanede çalışırsa işçi sayılmakta ve sınırlı da olsa sendikal haklardan yararlanmakta,eğer devlete ait işyerinde çalışıyorsa sendikal haklarını kullanmaktadır.

TÜRKİYE'DE SAĞLIK İŞYERLERİNDE İŞÇİ VE MEMUR STATÜSÜNDE ÇALIŞANLARIN SAYISI NEDİR?

1986 yılı bütçe kanunu rakamlarına göre,herhangi bir okulda öğrenim görmüş doktor,hemşire,fizyoterapist,ebe,sosyal hizmet uzmanı gibi mesleklere mensup 103.127 kişi memur statüsünde çalışmaktadır.Bu mesleklerden olup da Başhekim,Başhemşire gibi işin yönetimi,planlanması,denetimi gibi görevlerde çalışanlar da bu sayının içinde yer almaktadır.

Ancak,sağlık işyerlerinde sadece bu mesleklere mensup kişiler çalışmamaktadır.Sağlık işyerlerinde sağlık hizmetinin yarına getirilmesinde direkt olarak yada dolayla olarak katılan Bütçe Kanununda"yardımcı hizmetler"sınıfında gösterilen yaklaşık 40.000,"Teknik hizmetler"sınıfında da gösterilen yaklaşık10.000,"Genel İdare Hizmetleri" sınıfında gösteri-

len 10.000 kişi çalışmaktadır.Bu rakamlara askeri sağlık tesislerinde a-
şanlar dahil değildir.Askeri sağlık tesisleri de dikkate alındığında sağ-
lık hizmetlerinde "Memur"statüsünde çalışanların sayısı 200.000 e yaklaş
maktadır.

Öte yandan alışma Bakanlığı istatistiklerine göre özel ve resmi sağ-
lık işyerlerinde çalışan sağlık işçilerinin sayısı ise 30.000 civarındadır.
Bu işçilerden 8.000 e yakın kısmı SSK'na bağlı hastanelerde,sağlık tesis-
lerinde çalışmaktadır.1970 li yıllarda SSK'nda çalışan sağlık personelin-
den 25.000 kadarı işçi iken ,hükümetlerin işçileri zorla memur yapma alış-
maları sonucu bu sayı 8.000'e kadar düştü.Emekliye ayrılma ve yeni işçileri
de memur Statüsünde işe alma nedeniyle bu sayı hergeçen gün azalmaktadır.

Kamu kesiminde ikinci işçi gurubu ise S.S.Y.B.'na bağlı Sıtma Savaş
işyerlerinde çalışmaktadır.Bunların sayısı ise 3.500 civarındadır.Bu sayı
yaz aylarında zaman zaman mevsimlik işçilerle 6.000'e kadar yükselmekte-
dir.

Bu iki kurumda çalışan işçilerle birlikte,Cerrahpařa Tıp Fakóltesi
Esnaf Hastanesi,Amerikan Hastanesi,Fransız Lape Hastanesi,Gibi birkaç bü-
yük hastane dığında kalan binlerce küçük işyerlerinde çalışan 15.000'e ya-
kın sağlık işçisi vardır.Bunlar sendikalı değildirler.

SAğLIK İŞYERLERİNDE MEMUR STATÜSÜNDE ÇALIŞANLARIN 12EYLÜL ÖNCESİ VE SONRASI ÖRGÜTLERİNİN DURUMLARI

12 Eylül öncesinde sağlık iş kolunda çalışanların üye olduğu en
büyük örgüt kısa adı TUS-DER olan TÜM SAğLIK PERSONELİ DERNEğİ idi.

TUS-DER,sağlık işkolunda sendikal hakları gaspedilerek "MEMUR" sta-
tüsünde çalıştırılan,üretimdeki konumları itibariyle gerçekte işçi olan
sağlık personelinin politik,dinsel,ulusal farklılıklarına bakılmaksızın
üye oldukları bir kuruluştu.TUS-DER üyelerinin sendikal haklara kavuşması
için mücadele ediyordu.

TUS-DER'e göre sendikal hakları almak,herşeyden önce sendika gibi
örgütlenmek,sendika gibi çalışmak ve sendika gibi mücadele etmekle olanak-
lı idi.Bu amaçla TUS-DER,tüzüğünde işkolu örgütlenmesini hedefleyen bir ü-
yelik sistemini kabul etti.Sağlık işyerlerinde sağlık hizmetini birlikte
üreten doktor,hemşire,müstahdem,laborant,aşçı,v.b.personelin üye olabildi-
ėi kuruluş haline geldi.Sendikalar gibi sağlık emekçilerinin ilk birliğini
işyerinde gerçekleştirdi.Örgütlenmeyi işyeri temeline oturttu.Sağlık iş-
yerlerinde sendika temsilciliği niteliğinde görevler üstlenen işyeri tem-
silcilikleri oluşturdu.Bu temsilciliklerin işyeri yönetimlerince kabul e-
dilmesi için mücadele yürüttü.Bu konuda 1978 yılında başarıya ulaştı.S.S.
Y.B.'lığı çıkardığı bir genelge ile bu temsilciliklerin işyeri yönetimle-
rince tanınmasını,temsililerin ve TUS-DER şube ve merkez yöneticilerinin
istemleri halinde işyerlerinde çalışanlarla işyerinde toplantı yapabilme
olanaklarının sağlanması tüm işyeri yönetimlerine bildirdi.

TÜS-DER'in uzun yıllar mücadelesi sonucu çıkan bu genelge ile ayrıca TÜS-DER üyelerinin aylık ödentilerinin ücret bordolarından kesilerek Derneğin göstereceği hesap numarasına işyeri yönetimlerince yatırılması kabul edildi.

TÜS-DER üyelerinin hak ve menfaatlerini de savunuyor, yeni haklar elde etmek için mücadele ediyordu. S.S.Y.B. yöneticileriyle ilkel düzeyde olsa "toplu müzakere" sayılabilecek görüşmeler yapıyordu. Bu görüşmeler yoluyla sağlık işyerlerinde çalışanlar için ekonomik haklar elde ediyordu. Örneğin TÜS-DER, bir yanıla sağlık işyerlerinde çalışanların ekonomik haklarını düzenleyen TAM GÜN ÇALIŞMA YASASI çıkarılırken tazminat oranının az olmasına ve işyerlerinde çalışan bazı personele verilmemesine karşı çıktı. Çeşitli eylemler düzenledi. Bakanlıkla yapılan bir dizi görüşmeden sonra tazminat oranı %10 arttırıldı ve yardımcı hizmetler sınıfında çalışan personele de tazminat ödenmesi çıkarılan kararnamede yer aldı.

Bu çalışmalar TÜS-DER'i çok güçlendirdi. 1979 yılına gelindiğinde TÜS-DER'in yaklaşık 30.000'i düzenli aidat ödeyen, 40.000'in üstünde üyesi, Türkiye'nin tüm illerinde ve büyük birkaç ilçede olmak üzere toplam 83 şubesi bulunuyordu. Çok küçük bir kısmı hariç tüm işyerlerinde temsilcilikleri vardı. TÜS-DER bu örgütlenmesiyle, işyerlerinde çalışan personelin büyük çoğunluğunu ekonomik haklar mücadelesinde yönlendiriyordu. Onun düzenlediği eylemler üyelerinin dışında diğer çalışanlarca da destekleniyordu.

TÜS-DER'in gelişmesi egemen güçleri korkuttu. Onun gelişmesini engellemek için gerici-faşist güçler çok yönlü saldırılar başlattılar. Önce yıldırım amacıyla TÜS-DER yöneticilerine/ve üyelerine karşı MHP'li teröristleri sürdüler. Bu teröristler onlarca TÜS-DER üyesini, bazı şube yöneticilerini ve TÜS-DER Merkez Yönetim Kurulu üyesi Mustafa Kula'yı katlettiler. TÜS-DER bu kanlı saldırılara ve 1978 yılı sonunda ilan edilen Sıkıyönetimin baskılarına karşı çalışmalarını sürdürdü. Temmuz 1979 yılında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı TÜS-DER Merkez Yürütme Kurulu üyelerini tutukladı. Demokrasi güçlerinin aktif dayanışması sonucu 2 ay sonra bırakmak zorunda kaldı. Sıkıyönetim Komutanlığı bu kez de dernek binasında bulunan 1979 yılına ait bir takvimi bahane ederek TÜS-DER'in faaliyetini yasakladı. Ancak TÜS-DER yöneticileri bu kapatma kararına karşı çıktılar. "Hastaneler, sağlık işyerleri, sağlık emekçileri var oldukça TÜS-DER var olacaktır" diyerek, sağlık emekçilerini, mücadelelerini devam ettirmeye çağırdılar. Sağlık emekçileri bu çağrıya uydular. TÜS-DER'i sağlık işyerlerinde yaşattılar. Ancak saldırılar durmuyordu. 1980 yılı başında kurulan azınlık iktidarı döneminde binlerce sağlık personeli sürgün edildi. Birçoğunun işine son verildi. En son olarak da tam gün yasası yürürlükten kaldırılmak ve böylece sağlık personelinin ekonomik hakları da gaspedilmek istendi. Ancak buna sağlık personeli razı olmadı. Onlar bu saldırıya, TÜS-DER'in yıllardır savunduğu "Haklarımıza yönelik saldırılara GREV'le yanıt ve-

relim" düşüncesini hayata geçirerek cevap verdiler.8 Ağustos 1980 günü Türkiye'nin büyük illeri başta olmak üzere hemen hemen tüm illerinde çalışan Sağlık emekçileri ilk yığınsal grevlerini gerçekleştirdiler.Bir günlüğüne işi durdurdular.

12 Eylül 1980 de erke el koyan Cunta tüm çalışanlara olduğu gibi sağlık personeline karşı da azgınca bir saldırı yürüttü.TUS-DER Merkez yöneticilerinin,şubelerinin yöneticilerinin,işyeri temsilcilerinin büyük çoğunluğu ve binlerce üyesi günlerce bazen aylarca süren işkencelerden geçirildiler işten atıldılar,sürgün edildiler.TUS-DER Merkez Yürütme Kurulu'nun 6 üyesi 12 eylül öncesindeki yasal faaliyetleri 12 eylül sonrasında yasa dışı sayılarak 6 şar ay hapis cezasına mahkum edildiler.TUS-DER Genel Sekreteri Ali Kanıkara ve Genel Yönetim Kurulu üyesi Ramis Doğan 2,5 yıl işkence altında ceza evinde tutuldular ve 9 yıla varan hapis cezasıyla cezalandırıldılar. Ayrıca TUS-DER'in yüz milyonun üstünde değerdeki mal varlığı kayıma teslim edildi.

TUS-DER'in faaliyeti Ankara Sıkıyönetim Komutanlığınca durdurulmuştu. Bu gün Ankara'da Sıkıyönetimin kalktığıнын ilan edilmesine karşın TUS-DER'in faaliyeti hala yasaktır.Bu durum ise Türkiye'de Sıkıyönetimin şeklen kalktığıнын,gerçekte ise onun kararlarının ve uygulamalarının fiilen devam ettiğinin somut delilidir.

TUS-DER'in kapalı tutulmasının bir diğer nedeni de bunca saldırılara karşın onun hala sağlık işyerlerinde yaşıyor olmasıdır.

İŞÇİ STATUSUNDE ÇALIŞANLARIN ORGÜTLERİNİN DURUMLARI

Sağlık işyerlerinde işçi statüsünde çalışan sağlık emekçilerinden yaklaşık olarak 15.000'i sendikalıdır.Kalan 15.000 işçi küçük işyerlerinde çalışmalarından doğan zorluklar nedeniyle sendikalı değildirler.Sendikalı işçilerin de sendikal hakları çok sınırlıdır.Grev yapmaları yasaktır.Ucret artışları hükümetin denetlediği ve yönlendirdiği Yüksek Hakem Kurulunca saptanır.Bu nedenle ücret artışları çok düşük tutulur.

Bu alandaki sendikaların durumuna gelince;

Şu anda bu örgütlerin en büyüğü TÜRK-İŞ'e bağlı Sağlık-iş sendikasıdır.Çalışma Bakanlığı istatistiklerine göre yaklaşık 11.000 üyesi vardır.üyelerinin büyük çoğunluğu S.S.K.na bağlı sağlık işyerlerinde çalışmaktadır.

Sağlık-İş yöneticileri hep sağlık işçilerini bölücü bir tavır ve çalışma içinde oldular.İşçi haklarının daha kararlı savunulmasını isteyen işçileri sürekli olarak sendikadan ihraç ettiler.Bu işçilerin toplu sözleşmelerden yararlandırılmamaları için çalıştılar.Bu tavırlarını hala sürdürüyorlar.Sağlık-İş yöneticilerinin bu bölücü tasfiyeci tavırları sonucu yetmişli yıllarda işçiler çeşitli sendikalar kurmak zorunda kaldılar.Bu sendikalar DİSK'e bağlı Devrimci Sağlık-İş ve bağımsız fakat son genel kurulunda DİSK'e katılma kararı alan TÜM HAS-İŞ 1980 yılında S.S.K.'nda çalışan işçileri bünyelerinde topladılar.S.S.Y.B'na bağlı Sıtma Savaş işyerlerinde

çalışan işçiler TUM HAS-IŞ Sendikasında toplandı. Sağlık-Iş yöneticileri o dönemde ancak MHP'li teröristlerin desteğiyle yönetimde kalabildiler. Sağlık-Iş yöneticileri bunun karşılığını da onlara ödediler. Sendika kasa-sından MHP'ne bağlı terörist bir örgüt olan ÜGD'ne birçok kez para yardı-mında bulundular. Bunlar MHP binasında ele geçen belgelerle kanıtlandı.

12 Eylül 1980 de erke el koyan Cunta Sağlık-Iş yöneticilerine do-kunmadı. Devrimci Sağlık-Iş ve Tüm Has-Iş Sendikalarının faaliyetini dur-durdu. Yöneticilerini tutukladı, işkenceden geçirdi. Devrimci Sağlık-Iş Sen-dikası Genel Sekreteri ve Tüm Has-Iş Sendikası Genel Sekreteri Düzgün Halis ve Garip Aydındağ iki yıla yakın cezaevinde tutuldular. İşyeri tem-silcileri ve üyelerine yoğun baskılar uygulandı.

1984 yılında MİSK'un açılması üzerine yargılama sonucu beraat eden Tüm Has-Iş Yöneticileri Tüm Has-Iş sendikasının açılması için başvuruda bulundular. Diktatörlük Tüm Has-Iş Sendikası'nın da çalışmasına izin ver-mek zorunda kaldı.

Bilindiği gibi 12 Eylül 1980 den sonra Sendikalar Yasası'nda yapı-lan bir dizi değişiklikle, sözleşme yapabilmek için öncelikle o işkolunda çalışan işçilerin % 10'undan fazlasını, eğer sözleşme işletme düzeyinde yapılacaksa, o işletmede çalışan işçilerin de %50'sinden fazlasını sözleş-me yapacak olan Sendikanın bünyesinde toplamaları zorunluluğu getirildi. Tüm Has-Iş Sendikası açıldığında somut durum şöyleydi: Türk-Iş'e bağlı Sağ-lık-Iş ve bağımsız Tüm Has-Iş'in iki ana işletme olan S.S.K. ve S.S.Y.B.'na bağlı işyerlerinde üyeleri vardı. Her ikiside işkolu düzeyinde %50 ba-rajını aşıyordu. Çünkü Tüm-Has-Iş kapalı olmasına karşın S.S.K.'ndaki ve özellikle çoğunlukta bulunduğu S.S.Y.B.'na bağlı Sıtma Savaş işyerlerin-deki üyeleri istifa etmemişti. Ancak S.S.K.'nda %50'yi Sağlık-Iş Sendikası S.S.Y.B.'na bağlı işyerlerinde %50'yi ise TUM HAS-IŞ Sendikası aşıyordu, Bu durum karşısında sözleşmeden yararlanabilmek için S.S.K.'ndaki Tüm Has-Iş üyeleri Sağlık-Iş Sendikasına, S.S.Y.B.'na bağlı işyerlerinde çalış-an Sağlık-Iş üyeleri de Tüm Has-Iş Sendikasına geçtiler, Öte yandan Cer-rahpasa Tıp Fakültesinde çalışan ve 12 eylül'den önce Devrimci Sağlık-Iş üyesi olan işçiler de Tüm Has-Iş Sendikasına üye oldular. Ancak Tüm Has-Iş Sendikası %10 barajını ve %50 barajını aşmasına karşın Çalışma Bakanlığı Tüm Has-Iş Sendikasının yetki almasını ve toplu sözleşme yapmasını engel-lemek için yoğun bir çaba içine girdi. Çalışma Bakanlığı'nın bu çabasını Tüm Has-Iş sendikasını silmek, Sağlık-Iş Sendikasını Güçlendirmek için yaptığını söylemek yanlış olur. Çalışma Bakanlığı esas olarak sendikal faa-liyetleri ortadan kaldırmak için uğraşmaktadır. Tüm Has-Iş Sendikasına yö-nelik baskılar buna yöneliktir. Ne yazık ki, Sağlık-Iş yöneticileri büyük bir körlükle buna destek vermektedirler.